

VERKONDIGING op 8 januari 2017, hoogfeest van de Openbaring des Heren ('Driekoningen') in de kerk van Onze Lieve vrouw van de Allerheiligste Rozenkrans te Amsterdam

door pastor Pierre Valkering

Gelezen: uit het boek van de profeet Jesaja (60, 1-6), Psalm 72 (ged.), de brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Efeze (3, 2-3a.5-6) en uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs (2, 1-12).

"Stralender dan stralend!" Zó karakteriseerde één van ons, dierbare parochianen en gasten, zó karakteriseerde een koorlid de kerstnachtviering hier in onze kerk. Ik was daar niet bij. Maar ik heb de tekst van de sublieme verkondiging door mijn ambtsbroeder pater Frans Vervooren gelezen. Lekker kort! En het koor heb ik de volgende dag gehoord, op Eerste Kerstdag. Geweldig! Dus inderdaad: Stralender dan stralend.

Vandaag, op dit hoogfeest van de Openbaring des Heren, Epifanie, dat vanouds ook Driekoningen wordt genoemd, vandaag wordt er in verband met al dat stralen nog een tandje bijgezet. Want vandaag verschijnen de "wijzen uit het oosten" ten tonele, de drie koningen bereiken de stal of liever gezegd: "het huis" - want dát is wat er in de Matteüs-tekst staat. Vandaag verschijnen die raadselachtige wijzen en vandaag verschijnt om te beginnen die ster waardoor zij magisch worden aangetrokken. En de vraag is natuurlijk: Kunnen wij ervaren wat zij hebben ervaren?

We asked for signs. The signs were sent. In de kerstnacht citeerde pater Frans Vervooren de pasgestorven Leonard Cohen: "We vroegen om tekens. (En) tekens werden ons gezonden." En dat teken waar we naar verlangden en dat we kregen was dus en is dus vandaag die stér.

Ik zag vanavond voor het eerst een ster.
Hij stond alleen, hij trilde niet.
Ik was vanavond ineens van hem doordrongen,
ik zag een ster, hij stond alleen,
hij was van licht, hij leek zo jong en
van vóór verdriet.

(Maria Vasalis)¹

Waarom een ster? In die ontelbare kleine lichten aan de nachtelijke hemel herkennen wij wellicht het zuivere, oorspronkelijke licht, van inderdaad: vóór verdriet, in elk van ons, in elk mensenkind. En temidden van al die sterren valt Jezus' licht speciaal op. Zijn ster wekt de interesse van de wijzen en houdt voor hen een belofte in. Zij herkennen in die ster iemand die ons geven kan wat niemand andersgeven kan. Jezus' ster springt er uit, letterlijk: hij gaat aan de wandel en de wijzen gaan er achteraan.

In één adem noemde pater Frans in de kerstnacht Bethlehem, Berlijn, Aleppo én Amsterdam. 'Nacht' is het symbool van alles wat jammer, wat slecht, wat verschrikkelijk is op aarde. "Niet voor niets", zei Frans, "staat er in het lijdensverhaal van Jezus volgens Johannes op het moment dat Judas van tafel opstaat: 'Het was nacht'. Iemand verraden is nacht. En terreur is nacht. "Duisternis bedekt de aarde, donker de volkeren" klonk het ook vandaag in de eerste lezing uit het boek van de profeet Jesaja. De nacht van Kerstmis staat voor de nachtzijde van het bestaan op aarde. En midden in die nacht is het Kind in de kribbe de grote bron van licht en hoop. En Zijn ster wijst daarheen de weg.

¹ In: *Vergezichten en gezichten*, Amsterdam (1982), p. 24.

Intussen zijn wij nu bijeen in het volle licht. En vol van licht was met name ook onze eerste lezing vandaag, die van Jesaja: "Sta op, laat het licht u beschijnen, Jeruzalem, want de Zon gaat over u op en de glorie van de Heer begint over u te schijnen. (...) Volkeren komen af op uw licht, koningen op de luister van uw dageraad." Maar scherp daarmee in contrast staat wat we in het evangélie hoorden over datzelfde Jeruzalem. Jeruzalem láát zich niet zo gemakkelijk beschijnen blijkt daar. De wijzen komen er heel argeloos aan. Onbekommerd informeren ze naar de pasgeboren koning van de joden. Maar die vraag slaat in als een bom - al houdt misschien iedereen zijn en haar gezicht in de plooi. "Toen koning Herodes dit hoorde werd hij verontrust en heel Jeruzalem met hem." Jeruzalem in last. Deskundigen worden er bijgehaald en die geven feilloos het goede antwoord op de vraag van de wijzen: In Bethlehem moeten ze zijn. Die deskundigen kennen de bijbel van buiten, maar ik ben bang, veelgeliefden, dat het slechts 'geloofskennis' is: kennis van het hoofd, maar niet van het hart. Het is kennis die niet echt is ingedaald en die de mensen in feite worst is en koud laat. Waar het om gaat, om Wie het gaat, houdt ze niet echt bezig. Waarover praten wij onderling, ook in kerkelijk verband? Hebben we het ooit over Hem, over de Heer? Nou ja, praatjes vullen geen gaatjes zult u zeggen. Als je maar een goed mens bent. En zijn wij dat dan, u en ik? Wat zijn onze manieren? Hoe gaan wij met elkaar en allerlei mensen om? Heeft die omgang de kwaliteit van de Heer? Het is maar een vraag...

Bij Jesaja was alles licht vandaag. Maar te Jeruzalem wil het maar moeilijk doordringen. En hoe is dat bij ons? Ja, het was hier stralend in de kerstnacht, stralender dan stralend, en ook nu. Maar... veelgeliefden, is dat stralende alleen iets van de buitenkant? Of zit het ook bij ons van binnen? Bij die mevrouw, die van dat "stralender dan stralend" denk ik wel. Ik meende het in en bij haar te zien. Hoe zit dat met het licht bij u, bij jou, bij mij van binnen?

Een érg duistere figuur vandaag is koning Herodes. Hij is de baas, zit op het pluche en dat wil hij graag zo houden. Zulke figuren kennen wij. Krampachtig houdt Herodes vast aan zijn macht. Maar hij voelt zich gauw bedreigd - nu door een zuigeling nota bene. Het is om te lachen en het is om te huilen. Herodes "ontbood in het geheim de wijzen" hoorden wij. En dat "in het geheim", daar is iets mee. We komen daarmee in de sfeer van het stiekeme, in de sfeer van het 'niet verder vertellen hoor', in de sfeer van achterbaks gedoe en onfris geregeld. Nacht! Uit de mond van Herodes, veelgeliefden, komt dan vervolgens een werkelijk bloedstollende zin, een zin waarbij je de rillingen over de rug lopen. "Gaat een zorgvuldig onderzoek instellen naar het kind, en wanneer gij het gevonden hebt, bericht het mij dan opdat ook ik het hulde kan gaan brengen." Hij spreekt poeslief, Herodes, maar onderhand... zéér onwaarachtig. Ook wij kunnen dat meemaken: dat mensen waar je bij bent, in je gezicht, vriendelijk en aardig zijn, maar intussen... Hoe wordt er over je gesproken zodra je je hiel en gezicht hebt? In bepaalde situaties, bij bepaalde mensen kun je soms aan je theewater voelen dat het niet klopt en dat men heel andere gevoelens, gedachten en intenties heeft, die jij niet te horen krijgt. Voelen de wijzen het ook aan hun theewater? Het zou zomaar kunnen. Er staat: "Na de koning aangehoord te hebben vertrokken zij." Dat "aangehoord" - Je ziet ze verstrakken, de wijzen.

"En zie", *we hienee* in het Hebreeuws, "de ster die zij in het oosten gezien hadden ging voor hen uit totdat ze boven de plaats waar het kind zich bevond stil bleef staan." Opnieuw de vraag: Door welke ster, door welk licht, word jij als door een magneet getrokken? Waar en hoe komen jij en dat licht bij elkaar? Kun jij rusten in dat licht? En kan dat licht rusten in jou? Heb jij zo'n ster, zo'n licht in je leven? Wat is het? Wie is het? Is het Jezus of iemand of iets anders? Heeft jouw passie 'Jezus-kwaliteit'? Zit Hij er in? "Op het zien van de ster werden zij vervuld van overgrote vreugde". Hoe vreugdevol kun jij zijn? Geeft waar jij 'het' in probeert te vinden in jouw leven, geeft dat jou vreugde? Opnieuw: Heeft het Jezus-kwaliteit? Zit Hij er in?

"In een droom van godswege gewaarschuwd niet meer naar Herodes terug te keren, vertrokken zij", de wijzen, "langs een andere weg naar hun land." Dat laatste! Waar is jouw land? Waar ben jij thuis? Wat is jouw basis? Daar doe je het toch voor? De ontmoeting met de pasgeboren Jezus heeft de wijzen verrijkt. In materiële zin zijn ze een stuk lichter geworden. Hun goud, wierook en mirre hebben ze achtergelaten. "Veel kun je niet menemen op reis en veel raak je onderweg kwijt. Laat het gebeuren. Goud van de liefde, wierook van het

verlangen, mirre van de pijn heb je altijd bij je. Hij zal het aanvaarden" - woorden van de grote theoloog Karl Rahner die pastor Martin Schneeberger dit jaar op zijn kerst- en nieuwjaarswens liet drukken. "Veel raak je onderweg kwijt. Laat het gebeuren." En zo is het. De Nederlandse worstverkoper op de kerstmarkt in Berlijn hield het na de aanslag daar voor gezien vertelde pater Frans in de kerstnacht. "Zo hoeft het voor mij niet meer" had hij gezegd. En zo is het veelgeliefden. Als je hart, als God, het je ingeeft, door een droom of anderszins, dan mag je rustig, of dan moet je wel, afstand nemen van waar en bij wie het niet pluis is en het niet deugt. Maar laat Hem, Jezus, Zijn licht, in je zijn, altijd, overal. Volg Zijn ster. Ga er achteraan, ook in 2017. Word zélf: strálender dan stralend. Amen. Zalig Nieuwjaar.